



Folkhälsomyndigheten

Regler och vägledning inom hälsoskyddsområdet

Sara Kollberg

6 maj 2026





Folkhälsomyndigheten

Varför är hälsoskydd så viktigt?

Fråga

Hur mycket tid tillbringar vi i genomsnitt inomhus?

- 1. 50 %
- X. 90 %
- 2. 70 %



Varför är inomhusmiljön viktig?

- 20 % har besvär av inomhusmiljön i bostaden, i skolan eller på arbetet
- 20 % exponeras för trafikbuller över riktvärdet utanför bostaden.
- 7,5 % störs av trafikbuller som innebär att sömnen störs (svårt att somna och blir väckt minst varje vecka)
- 27 % av 12-åringar upplever att de har besvär med hälsan som de relaterar till inomhusmiljön
- 6,5 % av 12-åringar anger att de är mycket störda av trafikbuller i hemmiljön



Foto: David Zandén, Scandinav





Folkhälsomyndigheten

Lagstiftning

Miljöbalken och dess förordningar

Miljöbalkens syfte

1 § Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en **hållbar utveckling** som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att **förvalta naturen väl**.



Grundläggande juridiska begrepp



Lag



Förordning



Föreskrifter



Allmänna råd

Instanser i ett ärende



Miljö och
hälsoskyddsnämnden

Länsstyrelsen



Mark- och
miljödomstolen



Mark- och
miljööverdomstolen



Bestämmelser om hälsoskydd

9 kap 3 § Med **olägenhet för människors hälsa** avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är **ringa** eller **helt tillfällig**.

9 kap 9 § **Bostäder och lokaler för allmänna ändamål** skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur.

Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.



Bestämmelser om hälsoskydd



- Fast och lös egendoms påverkan på människors hälsa
- Bestämmelser om hälsoskydd tar sikte på befintliga byggnader, INTE nybyggnation
- Känsliga grupper ska prioriteras



Arbetsmiljölagen



Miljöbalken



Plan- och
bygglagen



Miljöbalken

Exempel på hänsynsregler (MB 2 kap)

- Försiktighetsprincipen
 - Redan risken att något kan hända medför krav på åtgärder
- Omvänd bevisbörda
 - Den som bedriver verksamheten ska visa att den inte medför risker
- Rimlighetsavvägning
 - Är åtgärderna rimliga i förhållande till kostnader och andra intressen?



Exempel på hänsynsregler (MB 2 kap)

- Kunskapskravet
 - den som driver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska ha tillräcklig kunskap om hur människors hälsa och hur miljön påverkas och kan skyddas.
- Lokaliseringsprincipen
 - Välj en plats där verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och för miljön



Generellt till detaljerat

- Under miljöbalken finns ett stort antal förordningar
 - Reglerar exempelvis vad som utgör en olägenhet i bostäder
 - Vad är anmälningspliktigt
 - Krav på egenkontroll
-

Bostäder och lokaler

- **33 § Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd:**

Vilka krav ställs på en bostad?

- Skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, luftföroreningar etc
- Luftväxling (ventilation)
- Uppvärmning
- Dagsljus
- Personlig hygien
- Vatten



Foto: Ylva Eriksson

Vad ska prioriteras vid tillsynen?

- 45§ FMH Kommunen ska ägna särskild uppmärksamhet åt:



Egenkontroll

26 kap 19 § miljöbalken

Verksamhetsutövare ska...

- fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter.
- hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.
- lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det.





Folkhälsomyndigheten

Allmänna råd

Folkhälsomyndighetens allmänna råd om inomhusmiljö

Vad är ett allmänt råd?

- Icke bindande rekommendation
- Riktvärden i praxis blir mer bindande
- Tillsynsvägledning



Folkhälsomyndighetens allmänna råd

- HSLF-FS 2021:11 AR om bassängbad
- FoHMFS 2014:18 AR om ventilation (översyn pågår)
- FoHMFS 2014:13 AR om buller inomhus
- FoHMFS 2014:15 AR om höga ljudnivåer
- FoHMFS 2014:14 AR om fukt och mikroorganismer
- HSLF-FS 2024:10 AR om temperatur inomhus
- FoHMFS 2014:19 AR om städning i skolor mm



Övriga vägledning

- Legionella i kyltorn
- Elektromagnetiska fält
- Objektburen smitta, förebyggande och smittspårning
- Lokaler för vård och omsorg
- Asylboenden
- Tillfälligt boende
- Förebyggande bostadstillsyn
- M.m.



<https://www.folkhalsomyndigheten.se/regler-och-tillsyn/tillsynsvagledning-och-stod/halsoskydd-vagledning-och-tillsyn/>

Tack för att ni lyssnat!

Kontakta oss på halsoskydd@fohm.se

www.folkhalsomyndigheten.se



Folkhälsomyndigheten

www.fohm.se • fohm.se/nyhetsbrev • [LinkedIn](#) • [Facebook](#) • [Twitter](#)